

MAAELU EDENDAMISE SIHTASUTUS 2024. aasta tegevuse eesmärgid (tegevuskava)

Maaelu Edendamise Sihtasutuse (MES) eesmärk on toetada ja elavdada Eesti maapiirkonna ettevõtlust, luua paremaid võimalusi kapitalile ligipääsuks ning tõsta maaettevõtluse konkurentsivõimet.

Eesmärgi täitmiseks parandab sihtasutus ettevõtjate võimalusi ligipääsuks finantsvahenditele, nõustab ettevõtjaid, toetab kutseõpet, kujundab maaelu mainet ja seeläbi parandab ettevõtluskeskkonda ning loob soodsamaid elutingimusi maal.

Sihtasutuse tegevused eesmärgi saavutamiseks on järgmised:

1. käendamine;
2. laenamine;
3. sihtfondide haldamine;
4. tunnustamine ja toetamine;
5. tegevused Regionaal- ja Põllumajandusministeeriumi poolt antud ülesannete täitmiseks.

1. Käendamine

Sihtasutuse tegevus on käendada finantseerijate laene maaettevõtjatele ja mittetulundusühingutele. Eesmärk on käendustegevuse abil parandada maaettevõtjate ning mittetulundussektori võimalusi finantsvahendite kaasamisel. Käendusi antakse krediidi- ja finantseerimisasutustele, hoiu-laenuühistutele ning ettevõtjate rahastamiseks emiteeritud võlakirjade ostjatele.

Portfellis on käendusi kolme tüüpi: proportsionaalne- ja fikseeritud käendus ning Covid-19 käendus. Proportsionaalne käendus tugineb põhimõtetele, mis on kajastatud Euroopa Komisjoni garantiiteatises. Fikseeritud käendus on turupõhine ja käenduse hind kujuneb krediidasutuse poolt ettevõttele antud reitingust ja ettevõtte tagatistest laenule või käenduslepingule. Covid-19 laenukäenduse meede kehtis kuni 31.12.2021, taotluste vastuvõtmine on lõppenud.

Käendusportfelli keskmiseks suuruseks on planeeritud **89,5 miljonit** eurot ja maksimaalseks suuruseks **91 miljonit** eurot. Uute käenduste mahuks prognoositakse **45 miljonit** eurot. Käendusportfelli keskmiseks tulususe ootuseks on **3,07%** ja sellest lähtuvalt käendustasusid saada **2,75 miljonit** eurot ehk 36% põhitegevuse tuludest.

2. Laenamine

Laenamine on olnud sihtasutuse tegevuseks alates asutamisest ja see on üheks sihtasutuse põhitegevustest, mis mitmekesistab väikese ja keskmise suurusega ettevõtjate ning mittetulundussektori võimalusi finantsvahendite kaasamisel.

Sihtasutuse laenuportfelli keskmiseks suuruseks 2024. aastal koos sihtfondide laenudega on planeeritud **182,9 miljonit** eurot ja eelarveaasta maksimaalseks laenuportfelli suuruseks **193,2 miljonit** eurot. Uusi laene ja põllumaa kapitalilepinguid on 2024. aastal plaanis väljastada summas kuni **30 miljonit** eurot: sihtasutuse omakapitalist kuni **18 miljonit** eurot ja sihtfondide vahenditest kuni **12 miljonit** eurot. Covid-19 kriisimeetmete laenude tagasi laekumiste arvelt on riigile planeeritud tagastada kuni 5 miljonit eurot.

Tulu sihtotstarbelistelt laenudelt on 2024. aastal planeeritud saada **2,2 miljonit** eurot ehk 29% tuludest. Laenude intressitulu arvutamise aluseks on 2024. aasta keskmine laenuportfell, mis on jaotatud viie erineva tootlusega laenuportfelliks. Kogu laenuportfelli keskmiseks tootluseks on planeeritud **3,25%**. Ettevõtluslaenude, hoiulaenuühistute laenude ning põllumaa kapitalirendi lepingute portfelli keskmiseks intressiks on planeeritud 4,5%. Krediidasutuste vahendusel antud

laenude portfelli keskmiseks intressiks on planeeritud 1,0% ning eluasemelaenude portfelli keskmiseks intressiks 2,25%.

Sihtasutus väljastab omakapitalist laene krediidi- ja finantseerimisasutustele, otselaene ettevõtetele põllumajandusmaa ostuks ja kriisilaenudeks, eluasemelaene eraisikutele kaaslaenamisele krediidasutustega eluaseme soetamiseks, rekonstrueerimiseks või renoveerimiseks ning teeb põllumaa kapitalirendi (*sale and lease back*) tehinguid.

2.1 Krediidi- ja finantseerimisasutuste vahendusel laenamine on suunatud väiksematele krediidi- ja finantseerimisasutustele, kellel võib olla laenuvahendite kaasamine rahvusvahelistelt finantsturgudelt keeruline, kuna pakutavad mahud on liiga suured või ei oma nad kõrgeid rahvusvahelisi reitinguid. Kuid nad on valmis rahastama maapiirkonnas asuva ettevõtja projekti, võttes enda kanda äririski. Laenu lõppsaaja seisukohalt on laenuintress fikseeritud kogu laenuperioodi jooksul ja ettevõtjale võib krediidasutus lisada kuni 5% riskimarginaali. Laenu ennetähtaegne tagastamine ei too laenu lõppsaajale kaasa lisakulutusi. Laenulepingu vormistamisel või lepingumuudatuste tegemisel teenustasusid ei võeta. Meede sobib ettevõtjatele, kelle soovitatav laenu pikkus või maksevabastus on pikem kui panga poolt pakutavates tavatingimustes.

Aasta keskmiseks laenuportfelli suuruseks on prognoositud 16,5 miljonit eurot ning aasta lõpuks on prognoositud laenuportfelli tõusu 18 miljoni euroni. Uusi laene on plaanis anda **4 miljonit** eurot. Laenuintress pankadele kujuneb vastavalt Euroopa Keskpanga refinantseerimismääradele, millele sihtasutus lisab vähemalt 0,5%.

Kui laenude nõudlus tuleb suurem ja laenuportfell kasvab prognoositust suuremaks, ei kahjusta see likviidsusjuhtimise põhimõtteid, ei takista käendusportfelli kasvu ja ei avalda negatiivset mõju sihtasutuse tulemile.

2.2 Otselaene ettevõtetele annab sihtasutus põllumajandustootjatele põllumajandusmaa ostuks ning kriisilaenudeks. Uusi otselaene on planeeritud anda summas **8,0 miljonit** eurot. 2024. aasta lõpuks plaanitakse laenuportfelli tõusu 40,0 miljoni euroni.

Kuna 2020. aastal tõsteti sihtasutuse sihtkapitali 80 miljonit eurot, on 2024. aastal laenuressurssi piisavalt, pigem võib olla puudu laenuaotlejatest, kellel on piisav krediidivõime ja tagatisvara. Kui laenuportfell kasvab planeeritust suuremaks, ei kahjusta see likviidsusjuhtimise põhimõtteid ja ei piira käendusportfelli kasvu, kuid laenajate krediidikvaliteedi langus võib avaldada negatiivset mõju sihtasutuse tulemile.

2.3 Põllumaa kapitalirent, *sale-and-leaseback* tehingud. Meetme „Põllumaa kapitalirent“ taotluste vastuvõtmine on alates augustist 2023 ajutiselt peatatud kuniks ministeeriumilt uue suunise saamiseni, mis vabastab raha kasutuse COVID-19 mõju määramisest.

Kui sihtasutus saab ministeeriumi suunise meetme jätkamise kohta ja laenuportfell kasvab planeeritust suuremaks, ei kahjusta see likviidsusjuhtimise põhimõtteid, ei piira käendusportfelli kasvu ning ei avalda negatiivset mõju sihtasutuse tulemile.

2.4 Eluasemelaen kaaslaenamisele krediidasutustega. Kooslaenamine krediidasutusega võimaldab keskmise krediidivõimega inimestel soetada, rekonstrueerida või renoveerida eluaset suuremas mahus kui võimaldaks laen ilma sihtasutuse kaasfinantseerimiseta. Uute väljastatavate laenude mahuks prognoosime summas **6 miljonit** eurot.

Laenuportfelli keskmiseks suuruseks on planeeritud **8,5 miljonit** eurot ning aasta lõpuks plaanitakse laenuportfelli tõusu 12 miljoni euroni.

Kui laenuportfell kasvab planeeritust suuremaks, ei kahjusta see likviidsusjuhtimise põhimõtteid, ei piira käendusportfelli kasvu, kuid laenajate krediidikvaliteedi ja tagatisvara langus võib avaldada

negatiivset mõju sihtasutuse tulemile.

3. Sihtfondide haldamine

3.1 Sihtfondid Euroopa Liidu vahenditest

Sihtasutus valitseb finantskorraldusvahendeid sihtasutuse põhikirja punktis 2.2.2 sätestatu alusel oma varast lahus, ega seo finantskorraldusvahendi rakendamist oma vara arvel tehtava tehinguga ja vastupidi. Erinevate laenufondide haldamine võimaldab suurendada ning aktiveerida sihtasutuse laenugevust, vabastades samaaegselt sihtasutuse omakapitali laenudest. Sihtfondide haldamise eest saab sihtasutus teenustasu vastavalt Regionaal- ja Põllumajandusministeeriumi sõlmitud lepingule. Sihtfondide valitsemistasusid on planeeritud saada kõigilt hallatavatelt sihtfondidelt kokku 850 tuhat eurot ehk 11% põhitegevuse tuludest.

3.1.1 Maaelu Arengukava (MAK) rahastamisvahendi Sihtfond

Sihtasutus haldab alates 2016. aasta esimesest poolaastast MAKi rahastamisvahendi sihtfondi. Laenuportfelli keskmiseks suuruseks on planeeritud **47,0 miljonit** eurot ning aasta lõpuks plaanitakse laenuportfelli tõusu **50,0 miljoni** euron. Uusi laene on planeeritud anda **9,0 miljonit** eurot. Uute laenude katteallikaks on sihtfondi vabade jääkide väljalaenamine ning põhisummade tagasimaksed ja sissemaksed sihtfondidesse.

3.1.2 Kalanduse ja Euroopa Merendus- ja Kalandusfondi (EMKF) sihtfondid

Sihtasutus haldab Regionaal- ja Põllumajandusministeeriumiga 10.12.2012 sõlmitud rahastamislepingu nr 381 alusel vesiviljelusega tegelevate ettevõtete laenu sihtfondi (edaspidi Kalanduse sihtfond). Kalanduse sihtfondi laekunud finantskorraldusvahendid on välja laenatud. Fondi laekuvad laenuintressid ning põhiosa tagasimaksed kantakse 2016. aastal moodustatud käibevahendite fondi ja antakse välja uute laenukena.

Sihtasutus haldab Regionaal- ja Põllumajandusministeeriumiga 17.01.2017 sõlmitud halduslepingu nr 16 alusel EMKF rahastamisvahendi sihtfonde. Uusi laene on planeeritud välja anda **3,0 miljonit** eurot, mille katteallikaks on sihtfondide vabade jääkide väljalaenamine, sihtfondide laenude põhisummade tagasimaksed ja sissemaksed sihtfondidesse. Kui sissemaksed sihtfondidesse või laenude tagasimaksed on suuremad või ei sõlmita laenulepingut juba otsustatud, kuid rahastamata projektide osas, on võimalik uute laenude mahtu suurendada. Laenuportfelli keskmiseks suuruseks on planeeritud **8,9 miljonit** eurot ning aasta lõpuks prognoosime laenuportfelli tõusu **10,0 miljoni** euron.

3.1.3 Covid-19 kriisimeetmete laenud

Sihtasutus ja Regionaal- ja Põllumajandusministeeriumiga sõlmisid 15.05.2020 Rahastamislepingu nr 121. Lepinguga täidab sihtasutus haldusülesannet Covid-19 põhjustatud koroonaviiruse levikuga seotud kriisi leevendamiseks laenude andmises, laenukäenduse käendusreservi moodustamises ja käendustasude alandamises. Laenuportfelli keskmiseks suuruseks on planeeritud **59,5 miljonit** eurot ning aasta lõpuks prognoosime laenuportfelli langust **58,0 miljoni** euron. Uusi Covid-19 kriisilaene 2024. aastal ei anta. Laenuportfelli tagasimaksed tagastatakse riigile.

4. Tunnustamine ja toetamine

Maaelu Edendamise Sihtasutusel on 2024. aastal tunnustamise ja toetamisega seotud tegevusteks planeeritud 100 000 eurot. Tegevuste all on planeeritud maaelu toetavate projektide rahastamine (aunimetus parim maamajanduseriala õpetaja/õppejõud ja õpilane, aunimetus parim piima- ja lihavedekarjakasvataja, parim taimekasvataja, maaelu maine konkursid jms) 30 tuhat eurot. Koostöök ettevõtjatega, ülikoolidega, mittetulundusühingutega, teadusasutustega ja maamajanduskoolidega on planeeritud 30 tuhat eurot. Koostöök Junior Achievement Eesti SA-ga ja Maale elamise päeva projektiks 40 tuhat eurot. Koostöö Junior Achievement Eesti SA-ga eesmärk

on edendada ja toetada maapiirkondade noorte ettevõtlikkust ning tööoskusi ja anda noortele oskused ja motivatsioon edukaks toimetulekuks ning ettevõtluseks oma kodukohas.

5. MESi tegevus riigi poolt antavate ülesannete täitjana

Sihtasutus vahendab vajadusel riigieelarve vahendeid regionaalsetel ja maaelu edendavatel eesmärkidel ning osaleb riigi korraldatavatel hangetel.

Alates 01.01.2023 on rahastamiskõlblik Euroopa Eesti ÜPP strateegiakava aastateks 2023–2027 (edaspidi ÜPP kava), mis on peamine instrument Euroopa Liidu (EL) ühise põllumajanduspoliitika (ÜPP) elluviimiseks Eestis aastatel 2023–2027. Juhindudes Euroopa Liidu ühise põllumajanduspoliitika rakendamise seaduse (ELÜPS) §-st 35 lg 1 võib ÜPP kava tingimustel maaelu arengu tagastatava toetust anda ka rahastamisvahendi kaudu. ELÜPS § 35 lg 2 järgi sõlmib Regionaal- ja Põllumajandusministeerium rahastamisvahendi kaudu maaelu arengu toetuse andmiseks halduskoostöö seaduses sätestatud korras halduslepingu sihtasutusega, kes hakkab rahastamisvahendit haldama. Hankelepingu sõlmimisele eelneb hankemenetlus, millest sihtasutus kohustub osa võtma. Hanke läbiviimine ja selle tulemusel hankelepingu sõlmimine toimub eeldatavalt 2024. aastal.

Sihtasutuse tegevus riigi ülesannete täitmisel aitab kaasa majanduse arengule ja sõltub sellest, millist tegevust peab oluliseks asutajaõiguste teostaja ja nõukogu.

Tegevuskava toetab sihtasutuse põhikirjas püstitatud eesmärkide saavutamist.